

Brüssel, 2. oktoober 2025
(OR. en)

13296/1/25
REV 1

SOC 627
EMPL 413
ECOFIN 1254
EDUC 364

I/A-PUNKTI MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Tööhõivekomitee põhisõnumid, mis põhinevad aasta tööhõive olukorra aruandel ja tööhõive olukorra jälgimise vahendil (2025) – kinnitamine

Delegatsioonidele edastatakse lisas tööhõivekomitee poolt 25. septembril 2025 toimunud koosolekul viimistletud tööhõivekomitee põhisõnumid, mis põhinevad 2025. aasta tööhõive olukorra aruandel ja 2025. aasta tööhõive olukorra jälgimise vahendil, eesmärgiga kinnitada need nõukogu 17. oktoobri 2025. aasta istungil.

Aasta tööhõive olukorra aruande täielik tekst on esitatud dokumendis 13296/25 ADD 1.

Tööhõive olukorra jälgimise vahend on esitatud dokumendis 13296/25 ADD 2.

**Tööhõivekomitee põhisõnumid, mis põhinevad 2025. aasta tööhõive olukorra aruandel ja
tööhõive olukorra jälgimise vahendil**

1. Tööhõivekomitee koostas ELi toimimise lepingu artiklis 150 talle antud ülesannetest lähtudes nõukogu jaoks oma iga-aastase ülevaate tööhõive olukorrast ELis. Ülevaate aluseks on 2025. aasta tööhõive olukorra jälgimise vahend¹, mille abil jälgitakse edusamme 2030. aasta ELi peamiste ja riiklike tööhõive ja täiskasvanuhariduse valdkonna eesmärkide saavutamisel, ning selles on ülevaatlikult kindlaks määratud tähtsamad tööhõivealased väljakutsed ja head tööturutulemused ELis ja igas liikmesriigis.
2. Tööhõivekomitee näitajate tööühmas mais kokku lepitud käesoleva aasta tööhõive olukorra jälgimise vahendi peamised järeldused on kokku võetud 2025. aasta tööhõive olukorra aruandes. Need täiendavad tööhõivekomitee mitmepoolse järelevalve järeldusi nõukogu riigipõhiste soovitude rakendamise üle ja muid nõukogu soovitusi, mis on asjakohased komitee volituste seisukohast Euroopa poolaasta raames, sealhulgas tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee 2025. aasta sotsiaalse lähenemise läbivaatamiste järeldusi, mis põhinevad ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemise analüüsil, mille komisjon on teinud kooskõlas sotsiaalse lähenemise raamistikuga².

¹ Nimetatud vahend põhineb ühise hindamisraamistiku järeldustel. Ühine hindamisraamistik on näitajatel põhinev ning tööhõivekomitee, sotsiaalkaitsekomitee ja Euroopa Komisjoni ühistööna valminud hindamisvahend, mis hõlmab tööhõivesuunistes osutatud üldisi ja konkreetseid poliitikavaldkondi ning mille eesmärk on määrata nendes valdkondades kindlaks tähtsamad väljakutsed ja head tööturutulemused ning toetada liikmesriike oma prioriteetide seadmisel.

² Vt [2025. aasta ühine tööhõivearuanne](#) sotsiaalse lähenemise raamistiku analüüsi esimese etapi kohta ja komisjoni [talituste 11. aprilli töödokument](#) sotsiaalse lähenemise raamistiku analüüsi teise etapi kohta. Tööhõivekomitee ja sotsiaalkaitsekomitee viisid 13. mail 2025 läbi sotsiaalse lähenemise raamistiku kohased riigipõhised läbivaatamised.

3. Aasta tööhõive olukorra aruandes analüüsitakse tööturu põhinäitajaid, kasutades ELi tööjõu-uuringu kõige uuemaid 2024. aasta andmeid, ja antakse aru 2030. aasta eesmärkide saavutamisel tehtud edusammudest, kasutades metoodilisi lähenemisviise, mille tööhõivekomitee näitajate rühm kiitis heaks vastavalt 2022. ja 2024. aastal. Samuti esitatakse aruandes temaatiline analüüs ja kokkuvõte olulistest tööhõivealastest probleemidest ja headest tööturutulemustest kogu ELis ja igas liikmesriigis, mis aitab kindlaks määrata ELi peamised prioriteedid eelseisvateks aastateks. Lisaks tehakse kindlaks mitmes liikmesriigis ühised tähelepanu vajavad negatiivsed suundumused ja hiljutised positiivsed suundumused, keskendudes rohkem liikmesriikides toimuvate muutuste horisontaalsele aspektile.
4. ELi tööturg jäi 2024. aastal vastupidavaks. Hoolimata SKP tagasihoidlikust kasvust loodi ELi majanduses 2024. aastal 2023. aastaga võrreldes 1,73 miljonit töökohta, mis kajastab tööhõive jätkuvat kasvu. ELi tööhõive määr (20–64aastaste puhul) tõusis 2024. aastal 75,8 %-le 75,3 %-lt 2023. aastal. See on alates 2009. aastast kõigi aegride kõrgeim registreeritud määr ja tähistab nelja järjestikust kasvuaastat pärast 2020. aastal COVID-19 pandeemiast tingitud langust 71,7 %-le.
5. Kui vaadata vanuselist jaotust, siis ELi 20–29aastaste noorte tööhõive määr püsis 2024. aastal stabiilsena 66,0 % juures, samas kui 30–54aastaste tööhõive määr tõusis veidi (0,4 protsendipunkti) – 83,4 %-le. Samal ajal jätkus eakamate töötajate (55–64aastased) tööhõive määra pikaajaline kasvutendents, suurenedes 2024. aastal võrreldes 2023. aastaga 1,3 protsendipunkti võrra 65,2 %-le ja alates 2009. aastast kokku 22,0 protsendipunkti.
6. ELi sooline tööhõivelõhe, mida määratletakse 20–64aastaste meeste ja naiste tööhõivemäära erinevusena, vähenes 2024. aastal veidi (0,2 protsendipunkti) võrreldes 2023. aastaga, jõudes 10,0 protsendipunkti. Siiski on erinevus endiselt suur, mis rõhutab vajadust jätkata poliitilisi jõupingutusi, kui EL soovib vähendada soolist tööhõivelõhet 2019. aastaga võrreldes vähemalt poole võrra ja saavutada 2030. aastaks oma tööhõive määra peamise eesmärgi (78 %).

7. Tööjõus osalemise määra (st majanduslikult aktiivsete 20–64aastaste osakaal kogu võrreldavas elanikkonnas) suurenemine jätkus 2024. aastal ELis, saavutades uue rekordtaseme – 80,4 % (+ 0,4 protsendipunkti võrreldes 2023. aastaga).
8. 15–74aastaste töötuse määr ELis vähenes 2024. aastal veidi (0,2 protsendipunkti) ja jõudis uuele rekordiliselt madalale tasemele (5,9 %), mis on madalaim tase alates 2009. aastast. Lisaks langes ELis 2024. aastal veelgi pikaajalise töötuse määr (% aktiivsest elanikkonnast) 1,9 %-le (2023. aastal 2,1 % ja 2022. aastal 2,4 %), samal ajal kui pikaajaliste töötute osakaal kõigi töötute hulgas vähenes samuti: 32,2 %-le 2024. aastal (35,0 % 2023. aastal ja 38,5 % 2022. aastal). Ehkki pikaajaline töötus on vähenenud, on see mõnes liikmesriigis endiselt sügavalt juurdunud mis suurendab oskuste halvenemise, vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohtu.
9. ELi 15–29aastaste noorte töötuse määr 2024. aastal võrreldes 2023. aastaga veidi kasvas (0,2 protsendipunkti) – 11,4 %-le, mis on oluliselt kõrgem üldisest töötuse määrast, mistõttu see on endiselt suur probleem. Mittetöötavate ja mitteõppivate 15–29aastaste (NEET-noored) määr vähenes 2024. aastal aastases võrdluses jätkuvalt, kuigi vähesel määral: 0,2 protsendipunkti võrra – 11,0 %-le. Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava kohaselt peaks EL selleks, et saavutada 2030. aastaks seatud tööhõive määra eesmärk (78 %), püüdma vähendada NEET-noorte osakaalu 15–29aastaste seas 12,6 %-lt 2019. aastal 9 %-le 2030. aastaks, eelkõige parandades nende tööhõiveväljavaateid.
10. Uuringute andmetel värbamine ja palgakasv aeglustuvad edaspidi. Euroopa Komisjoni tööhõiveootuste indikaator, millega antakse ülevaade juhtide tööhõivekavadest, vähenes alates eelmisest sügisest veidi. Komisjoni 2025. aasta kevadise majandusprognoosi kohaselt peaks tööhõive kasv ELis vähenema 0,8 %-liselt aastaselt kasvumääralt 2024. aastal (1,0 % euroalal) 0,5 %-lisele kasvumäärale sellel ja järgmisel aastal nii ELis kui ka euroalal. Töötuse määr peaks käesoleval aastal stabiliseeruma ja 2026. aastal langema rekordiliselt madalale tasemele.

11. Mis puudutab ELi peamiste eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude jälgimist, siis on EL oma 2030. aasta peamise tööhõivemäära eesmärgi saavutamisel graafikus, samal ajal kui täiskasvanuhariduse peamise eesmärgi saavutamisel tehti mõningaid väikesi edusamme.
12. Soodsad tööturutingimused 2024. aastal tõid ELi lähemale oma 2030. aasta tööhõivemäära eesmärgile, olles vaid 2,2 protsendipunkti madalam eesmärgist (78 %). ELi 2024. aasta tööjõu-uuringu andmete põhjal on seitse liikmesriiki (võrreldes viiega eelmisel aastal) juba ületanud oma riiklikud 2030. aasta eesmärgid (Slovakkia, Iirimaa, Madalmaad, Eesti, Taani, Tšehhi ja Poola). Samuti saavutas kuus liikmesriiki 2024. aastal tööhõive kasvu, mis oli suurem nende vastavast COVIDi-eelsest (2013–2019) keskmisest aastasest kasvumäärast. Lisaks vajaks enamik liikmesriike rahvastiku prognoositava vähenemise tõttu oma riiklike eesmärkide saavutamiseks väiksemat minimaalset iga-aastast tööhõive kasvu kui kriisieelsel perioodil.
13. 2030. aasta eesmärkide saavutamise trajektoori mõistmiseks on oluline analüüsida tulemusi erinevates elanikkonnarühmades. See võimaldab kindlaks teha need rühmad, mille tulemused on keskmisest halvemad ja mille puhul võiks poliitikameetmetel olla kõige suurem mõju. See analüüs näitab, et hüpoteetiliselt võib tuua kasu konkreetsete rühmade tööhõive määra tõstmine, kusjuures arenguruumi on märkimisväärselt paljude liikmesriikide madala kvalifikatsiooniga töötajate (naised ja mehed) hulgas, kui liikmesriigid parandavad samal ajal oskuste taset. Samuti on mitmes liikmesriigis arenguruumi seoses eakamate töötajate (55–64aastased), noorte (20–29aastased) ja kolmandate riikide kodanikega (20–65aastased) tööhõive määraga³. Praegu alaesindatud rühmade eduka tööturule integreerimise edendamine võib aidata tasakaalustada demograafiliste muutuste mõju tööjõupakkumisele.

³ Iga liikmesriigi ja alarühma potentsiaal on väljendatud konkreetse tööhõive määra ja vastava ELi keskmise tööhõive määra (või selle elanikkonnarühma ELis kolme kõrgeima tööhõivemäära keskmise väärtuse) vahena. Riiklikku tööhõive määra väljendatakse ka protsendina viitemäärast.

14. Täiskasvanuhariduse uuringu viimaste kättesaadavate andmete põhjal tõusis ELi täiskasvanuhariduses osalemise määr (v.a juhendajaga töö käigus õppimine) viimase 12 kuu jooksul 39,5 %-ni 2022. aastal 37,4 %-lt 2016. aastal⁴. Täiskasvanuharidust käsitleva 2030. aasta eesmärgi täitmiseks on ELi tasandil vaja teha täiendavaid suuri edusamme, kooskõlas vajaliku ambitsioonikusega, mis võimaldaks Euroopal püsida konkurentsivõimeline, innovaatiline ja kaasav ning eelseisvate suurte muutuste tingimustes edukas. ELi peamise eesmärgi (60 %) saavutamiseks on vaja 2030. aastaks 20,5 protsendipunkti suurust kasvu. Selleks tuleb tegeleda struktuursete probleemidega muu hulgas sellistes valdkondades nagu aktiivne tööturupoliitika, haridus ja koolitus, oskused ja elukestev õpe.
15. Täiskasvanuhariduses osalemine on eri rühmades väga erinev: madala kvalifikatsiooniga inimesed, eakad täiskasvanud ja tööturult väljajäänud on vähem kaasatud, mis rõhutab vajadust edendada kaasavat juurdepääsu õppimisvõimalustele, et ajakohastada ELi tööjõu oskusi. Kuigi 2022. aastal osales õppes 58,9 % kõrge kvalifikatsiooniga täiskasvanutest, oli väheste oskustega täiskasvanute osakaal vaid 18,4 %. Peale selle osales õppes 49,5 % noortest (25–34aastased) ja 55–64aastaste kohordis vaid 29,9 %. Oluline on see, et 2022. aastal osales õppes ainult 26,8 % töötutest ja 23,7 % tööjõu hulka mittekuuluvatest inimestest, võrreldes 44,7 %-ga töötavatest inimestest.
16. Liikmesriikide temaatiliste prioriteetide osas osutab 2025. aasta tööhõive olukorra jälgimise vahend mitmele olulisele tööhõivealasele probleemile ning vajadusele täiendava jälgimise järele lähiaastatel. Probleeme tehti kindlaks tööturul osalemise valdkonnas, eelkõige konkreetsete rühmade puhul, nagu kolmandate riikide kodanikud, noored, eakad ja madala kvalifikatsiooniga töötajad. Oskuste pakkumise ja elukestva õppe valdkonnas on probleemid peamiselt seotud oskuste mittevastavusega vajadustele, oskuste ja tööjõupuudusega, elanikkonna haridustaseme nõrkustega, madala õppes osalemise määraga ja integreeritud elukestva õppe strateegia puudumisega. Haridus- ja koolitussüsteemide puhul on peamised probleemid haridustulemuste sõltuvus sotsiaal-majanduslikust ja rändetaustast, tööturu vajadustele vastavate haridus- ja koolitusvõimaluste ebapiisav pakkumine ning haridus- ja koolitussüsteemist varakult lahkumise suur osakaal.

⁴ Seoses 2030. aasta peamiste ja riiklike täiskasvanuhariduse eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude jälgimisega leppis näitajate rühm pärast täiskasvanuhariduse uuringu ja tööjõu-uuringu andmete erinevuste täiendavat hindamist kokku, et täiskasvanuhariduse uuringut (v.a juhendajaga töö käigus õppimine) kasutatakse jätkuvalt andmeallikana, et mõõta täiskasvanute osalemist õppes viimase 12 kuu jooksul, ja kaalutakse üleminekut tööjõu-uuringu andmetele 2025. aastal.

17. Mõnes riigis esineb probleeme seoses töötushüvitiste toimimisega ja/või maksu- ja hüvitissüsteemide mõjuga tööturul osalemisele (nt madala palga lõks, töötuslõks, mitteaktiivsuse lõks). Mõnes liikmesriigis on endiselt probleemiks ka tööturu killustatus. Aktiivse tööturupoliitika valdkonnas on tuvastatud täiendavaid probleeme, nagu avalike tööturuasutuste toimimine ja pikaajalise töötuse suur osakaal. Soolise võrdõiguslikkusega seoses on üheks peamiseks probleemiks soolise tööhõivelõhe, samuti soolise palgalõhe püsimine, samas kui töö- ja eraelu tasakaalu valdkonnas on olulisimateks küsimusteks hooldusteenuste pakkumine ja kasutamine.
18. Analüüsis tuuakse välja ka ELi ühised hiljutised positiivsed suundumused ja tähelepanu vajavad negatiivsed suundumused. Eelkõige juhitakse tööhõive olukorra jälgimise vahendis tähelepanu mitmele positiivsele arengule aastatel 2023–2024, nagu eakamate töötajate tööhõive määra suurenemine 17 liikmesriigis ning kesk- või kõrgharidusega täiskasvanute ja kolmanda taseme või samaväärse hariduse omandanute osakaalu suurenemine (30–34aastased), kusjuures mõlemat täheldati 15 liikmesriigis. Lisaks täheldatakse 13 liikmesriigis 20–64aastaste tööhõive määra ja kogutööhõive suurenemist ning soolise tööhõivelõhe vähenemist. Tööhõive olukorra jälgimise vahendis tuuakse välja ka mitu negatiivset suundumust ajavahemikul 2023–2024: nominaalse tööjõu ühikukulu⁵ kasv 23 liikmesriigis ja uute töötajate osakaalu vähenemine 14 liikmesriigis.
19. Tööhõivekomitee hiljutine mitmepoolne järelevalvetöö näitab, et liikmesriigid on viinud ellu reforme poliitikavaldkondades, mida tööhõive olukorra jälgimise vahendis peetakse prioriteetseteks. Sellele vaatamata vajavad märkimisväärsed probleemid endiselt lahendamist, nagu on kajastatud ka 2025. aasta riigipõhistes soovitusetes, mis olid varasemate aastatega võrreldes põhjalikumad ja millega eemalduti 2022. aastal kehtestatud „tagasihoidlikust“ lähenemisviisist.

⁵ Näitaja „nominaalne tööjõu ühikukulu“ lisati ühisesse hindamisraamistikku majandusolukorras, kus peamine probleem oli ELi ja liikmesriikide kulupõhise konkurentsivõime vähenemine. Viimastel aastatel on aga arvesse võetud ka muid tegureid, nagu piisava palga roll ja selle mõju tööga rahulolule, oskuste arendamine, tootlikkus ja majanduskasv.

20. Tõhus aktiivne tööturupoliitika on endiselt väga oluline, eelkõige seoses tööjõu ja oskuste suure nappusega ning vajadusega tegeleda pikaajalise töötusega. Võetakse meetmeid, et tugevdada NEET-noorte ja puuetega inimeste integreerimist tööturule, sealhulgas tugevdatud noortegarantii jätkuva rakendamise ning tööandjatele suunatud stiimulite ja teavituskampaaniate kaudu. Ehkki liikmesriigid suurendavad jõupingutusi oma aktiivse tööturupoliitika paremini sihitamiseks, sealhulgas värbamistoetuste kaudu, ning tugevdavad avalike tööturuasutuste suutlikkust ja teenuste osutamist, vajavad need endiselt veelgi parandamist. Lisaks on näha soolisi erinevusi, kuna naised osalevad aktiveerimismeetmetes väiksema tõenäosusega. Seetõttu on vaja teha täiendavaid jõupingutusi aktiivse tööturupoliitika haarde laiendamiseks, võttes eelkõige arvesse rohe- ja digipööret ning demograafiliste muutuste mõju tööturule.
21. Liikmesriigid võtavad meetmeid, et parandada oskusi ja pädevusi ning lahendada konkreetseid probleeme hariduse ja koolituse valdkonnas. Mitu liikmesriiki on võtnud ette suured reformid, sealhulgas õppekavade ajakohastamise ja õpetajakutse tugevdamise, kuid nende mõju ei ole veel näha. Lisaks rakendatakse meetmeid, et veelgi laiendada täiend- ja ümberõppe programmide kättesaadavust, tõhustada sihipärast tööotsijate toetust ning kohandada kutsehariduse ja -õppe kavasid tööturu vajadustega. Siiski on paljudel juhtudel vaja neid jõupingutusi intensiivistada ja poliitikat tõhustada, et edendada tööjõu liikuvust, meelitada ligi kolmandate riikide kvalifitseeritud kodanikke lisaks ELi talentidele, võidelda põhi- ja digioskuste halvenemise vastu ning asjakohastel juhtudel tegeleda õpetajate nappusega.

22. On märgata laialdast pühendumust institutsiooniliste teguritega tegelemisele, sealhulgas käsitledes maksustamist ja tööhõivekaitsealaseid õigusnorme, mis sageli soodustavad tööturu killustatust, ning samuti pühendumust tähtajatutele lepingutele ülemineku soodustamisele. Samuti rakendatakse meetmeid uute töövormide, näiteks hübriid- ja kaugtöö õigusaktidesse integreerimiseks. Paljudes liikmesriikides on veel palju arenguruumi, et nihutada maksukoormus tööjõult muudele maksubaasidele ning vaadata läbi maksu- ja hüvitissüsteemide ülesehitus, et suurendada tööturul osalemist ja stimuleerida tööaja pikendamist. Maksu- ja hüvitissüsteemide ülesehitust on vaja veel parandada paljudes ELi riikides, kus mitteaktiivsetel inimestel, töötutel, madalapalgalistel ja leibkonna teiseks palgasaajaks olijatel on endiselt märkimisväärsed stiimuleid mitte töötada. Süsteemi selline halb ülesehitus on ka üks tööturul valitsevat soolist ebavõrdsust põhjustavaid tegureid, mõjutades tugevalt töövalikuid leibkondades, eelkõige leibkonna teise palgasaaja puhul.
23. Euroopa poolaasta on kestliku ja kaasava majanduskasvu, konkurentsivõime, tööhõive ning piisava sotsiaalkaitse ja sotsiaalse kaasatuse edendamisel jätkuvalt tõhus koordineerimisvahend. Oluline on ka see, et 2025. aasta tsükel oli esimene aasta, mil ELi uut majanduse juhtimise raamistikku rakendati, ning sotsiaalne ja majanduslik vastupanuvõime, sealhulgas Euroopa sotsiaalõiguste sammas määrati üheks ELi ühistest prioriteetidest. Võttes arvesse komisjoni 2025. aasta kevadises majandusprognosis kindlaks tehtud langusriske, peaks 2026. aasta Euroopa poolaasta tsüklis jätkuvalt keskenduma nii praeguste kui ka esilekerkivate tööturuprobleemide lahendamisele. Samuti tuleks selles tsüklis toetada rohe- ja digipööret ning reageerida demograafiliste muutuste mõjule tööturul ja aidata kaasa üldeesmärgile tugevdada ELi konkurentsivõimet.

24. Tööhõivekomitee jääb ootama tulevast algatust kvaliteetsete töökohtade tegevuskava kohta ning kutsub komisjoni üles võtma kvaliteetsete töökohtade tegevuskava ja uue Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava ettevalmistamisel arvesse tema arvamust töökohtade kvaliteediga seotud mõõtmete kohta, mis esitati tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimuste nõukogu 2025. aasta juuni istungil. Tööhõivekomitee näitajate rühm ajakohastab praegu olemasolevat töökohtade kvaliteedi järelevalveraamistikku, et teha 2026. aasta esimeseks kvartaliks kindlaks kõige sobivamad näitajad asjakohaste poliitikamõõtmete hindamiseks. Kooskõlas selle raamistikuga tuleks Euroopa poolaasta järgmisesse tsüklisse integreerida töökohtade kvaliteedi süstemaatilisem järelevalve.
